

СВОБОДА

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5886; UAN: (201) 451-2200

Soyuznaya UNA Estate: 216 Foodmore Rd., Karkhanov, NJ 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsat@aol.com

Передплата на рік \$100.00, на півроку \$60.00. Для членів УНАОу \$75.00 річно, на півроку \$40. За кожну зміну адресу \$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Силим

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Американська диктатура в практиці

Коли заглянути в словник чужомовних слів, то там першим поясненням слова диктатура є — нічим не обмежена влада, що спирається на силу. Тому дивним видається, що Америка, яка своє понад 200-річне існування завдячує саме перемозі у боротьбі проти диктатури і насильства, сьогодні цей засіб диктатури уживає, щоб osiąгнути свою дуже непереконливою мету — не допустити до переобрання на другу каденцію Бутроса Бутрос-Галі, як генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй.

Сьогодні в світі, мабуть, є мало таких, які сумнівалися б у необмеженої влади та сили Америки, здобутих зусиллями і вмінням своїх громадян за найвищу плату — проплити гроші та втрати життя найкращих синів і дочок. Одначе використання цієї сили і влади на те, щоб досягти свого в такому неважливому і малозрозумілому політичності, важко зрозуміти, зокрема, коли все це відбувається на тлі ООН — організації, головному завданням котрої є плекати мирними засобами визволення і доброзичливості серед народів світу. Щоб сьогодні така країна як Америка ажвила своє veto у Раді безпеки ООН тільки на те, щоб доказати свою силу в сьогоднішній Чечні, Рунді, Югославії, Білорусі, Близького Сходу та інших на правду пекучих проблем, видається цілкомитим нонсенсом і аж ніяк неадекватною неадекватністю. Ба, що більше, своєю перемогою у цій боротьбі Америка понесе тільки втрати. Невже ж Бутрос Бутрос-Галі є аж такою особистістю, щоб задля неї варто жертвувати героїчними минулими, гідністю та добрим ім'ям своєї країни?

Навпаки, Бутрос Бутрос-Галі, щоб здобути прихильності Америки, а з тим і задоволення вибору, ще напередодні подання своєї кандидатури у 1992 році, за власним бажанням обіймав повторно не кандидатства, але вже у 1994 році зрікся своєї обійми. Вже від самого початку свого урядування на становищі керівника ООН він намагався представити себе як біблійного Давида у боротьбі з Голіафом — Америкою. Хоч входить на це керівне становище в ООН з мандатом перетворювати і поліпшити видавничі праці, та вже в дуже короткому часі забув про це, пробуючи стати законним міністром цілого світу. Крім того Бутрос Бутрос-Галі, при своїй егоїстичній впертості, нетерпимості та плеканих жалюистості власного "я", не змінив osiąгнути будь-яких успіхів, бо на перешкоді завжди була його особиста боротьба з Америкою. Саме за цю його неадекватність у ділянці реформування ООН, піднесення її престижу та зменшення витратів, Америка запротестувала проти його кандидатури на другу каденцію.

Правдою є також і те, що підхід Америки до цієї справи не був одним із кращих, бо підкресленням своєї сили та ужиття її до усунення Бутрос Бутрос-Галі не принесли користі. Тут годі шукати справедливості, бо всупереч всьому, на перше місце у цьому двобій виділяють тільки негативні прикмети обидвох сторін. Мабуть, забули тепершні керівники Америки про те, що тільки поведінкою долають тільки пального для всіх тих, які роками намагалися переконати світ, що Америка, — це нічого іншого, як тільки тоталітарний диктатор, що хоче підкорити своїй волі всім світі.

Нікто, мабуть, не сумнівається в тому, що буде переможцем у цьому двобій американського президента Булла Клінтона та генерального секретаря ООН Бутроса Бутрос-Галі, але яка і кому буде з цього користь? Чітким є тільки те, що цей двобій уявляється двома певними вислідами: більшою шкодою до вірогідності в ООН і сильнішою поживи для тих, які бачать і представляють Америку перед світом тільки політичною задиркою.

Незважаючи на все, Америка вийде переможцем у цьому змаганні, але яким коштом і в ім'я чого? Не можна сказати, щоб тут шлося про будь-які принципи, в обороні котрих Америка мала б зайняти тверде становище, тут, тут просто Америка в практиці покаже свою необмежену владу і силу. Тільки яка шкода, що цю владу і силу виявлено в такій насправді маловажній справі, як проти-стояння двох особистостей, котрі хвилює забули про взяті на себе обов'язки.

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені біографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції "Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Президент Клінтон починає здійснювати свої пляни

Президент Білл Клінтон пройшов довгу і важку дорогу: чотири роки президентури — це роки надій і різних починів, які не завжди дали очікувані результати. Великі люди роблять великі помилки. Але насправді великі вчителі з них. Чи зміг він зробити своє життя великим, залежить від найбільших чотирьох років. Великий шанс і короткий час. Місія на помилки не має.

Наша планета, тоді народи і люди на ній, зрушили з місця і припустили свій рух у майбутнє. Той факт створив найкращу нагоду для великих здобутків, а також і ризик великих невдач. Особливо для ЗСА, які нині лідують на чолі людського роду і можуть osiąгнути більше, як будь-який інший народ нашої землі. А що вони osiąгнуть, залежить у першій мірі від Президента. Чи він зміг повести свою спільноту, а з нею і численні інші народи, тобто чи зміг викликати в них віру, що він здатний до цього? Внутрі він мусить добувати гідного життя для всіх американських громадян. Живемо в добі домінації людських прав. А перше людське право є прав на гідне життя. І там, де людина чи родина не мають самі забезпечити собі цього, держава має інтересуватися. Є ще безліч інших людських проблем, і ця країна своєю могутністю та своїм багатством спроможна розв'язувати їх з успіхом.

Далекій Схід

Зате на світовому форумі є завдання, яке треба полагоджувати негайно, бо воно вже давно вирішене до роз'яснень, але які Америка, як особисте президент Клінтон дотепер не були готові взятися до нього. Цим завданням був азійсько-тихоокеанський комплекс, а в цьому комплексі — дві американські потреби: інтеграція американського економічно-технологічного потенціалу в господарський розвиток держав цього комплексу і нормалізація американсько-китайських відносин, з особливим наголосом на економіку. У першому випадку

переведенні в життя намішаних плянів, йому речення буде продовжений.

Хоч рішення цієї четвертої з черги щорічної наради АРЕС не були дуже об'ємні — вирішено впровадження відкритості і свободи торгівлі, радикальне об'єднання митних оплат, з метою за декілька років взагалі їх скасувати, а для везення ком'ютерів і технологій інформатики, та Президент ЗСА назвав велику зустріч "big deal". Сам перехід від теперішніх загальносвітових до конкретних і обов'язуючих рішень є виходом цієї системи на вищий рівень активності і політичної ваги.

Роль Москви

Москва, яка дотепер ігнорувала систему АРЕС (Asiatic Pacific Economical Cooperation), побачила серйозність діла і виявила своє незадоволення та глибоку тривогу з огляду на її тотальну відсутність у тій зустрічі, взагалі в системі АРЕС. Члени АРЕС у найменшій мірі не виявили будь-якого різно-тересування, щоб Росія стала учасником. Все так, німагала вона створити якусь протинагу до цієї зустрічі в Манілі. Міністер закордонних справ Російської Федерації відмовився від участі в Манілі, він прибув, свого критичного становища не змінив, а тільки заглянув, але накінець, переконавшись, що з боку Америки і особисті Президентів з беззастережкою "bona fides", а не маневри, повністю підтримав домовлені рішення. Намагаючись добути своє, президент Клінтон запропонував "приватний" обід, тобто без офіційних формальностей, в коліш найбільшій у світі і найвагомішій в американській оборонній системі, базі в затоці Сабіг. А ілюстрацією цієї рівності та рівності статусу стала свідина трьох азійських президентів і президента Америки в розушених сорочках, які носять всі філіппінці, розхристаним комірем, на очах сотень місцевих громадян. Магати у кішніш зав'язаних підкреслює, до якої міри збереження права та ініціативи партнерів, що коли котирись з них не буде готовий в

Іван Головинський „Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький”

Під таким наголовком з'явився на книжковому збірник довог очікуваний збірник праць, статей і дописів про життя діяльності Митрополита Андрея Шептицького. Основу збірки становлять доповіді, вилітовані на симпозіумах, влаштуваннях для відзначення 45-ї і 50-ї річницї смерті Митрополита. Збірник містить статті різних митрополитів, списки, визначних знавців історії нашої Церкви та різні архівні матеріали, включно із молитвами Митрополита Андрея та його історичним листом до Папи Пія XII.

Наукові розвідки і есеї, як також доповіді із наукових конференцій, присвячених Митрополиту Андрею, змальовують для нас величезну історичну постать князя нашої Церкви у свій його величч. Життєвий шлях Митрополита Андрея від 1865 до 1944 років проходить у добу глибоких ідеологічних і політичних потрясень в Європі. Нігілізм, екзистенціалізм, болішезм і фашизм були тими ідеологічними течіями, в контексті котрих слід розглядати діла світової війни, голодову облогу України та нечувані в історії геноциди. Серед цієї бурі іраціональності, пристрасної і божественної, немов мав серед розбурханого океану, стояли дорговажне поучення Митрополита Андрея.

У Другій світовій війні на українських землях загардали вже жорстокі ідеологічні системи — німецький фашизм і комуністичний більшовизм. Люди, котрі запродали свої душі ідеології "юберменш" та ті, для яких ідеалом був Достоевський Раскольников,

Оксана Сон Святоандріївські ворожки

В "Новинах" коментатори напередпрі прокурорували світову замітьл нечуваної сили. Добути з архівів зідомлення сторічної давності заповідали — було щось таке подібне...

А надворі як справді діялося щось дивне — по луні відбилі ока награв вітер, який ший хмар (напевно позбавив їх десь аж з цілої Пензенської та Нім Дзержий, мов кудлату маршину, пригнав на клатки полонних, що загубились серед Білої гори). Кули й підняв вищий ранковий спокій з ясравим сліпучим сонцем. Ніколи не вгадуєш, що там діля. Сутеніло. Ліпня латаній гніт, загортаючи в шільні верети перероне поле, далекій снайк роївся у розгалуженні єдиного дерева поблизу хати, ніби він сам шухав затишного місяця, де б сховався від пронизливого вітрогана та хоч... на зубок" загіртіся...

Так було торік — снігова і люта на мороз та вітер прийнявмі хох на зиму була схожа, не так як цьогоріч на. На Михайла пострахив сніг, впадо кілька сніжників, мов лошка виглядав на зеленій траві, а наптім дощ по кліш, наві не й до зими йде. Зимою і не пахне, тепло повнесанюмо. Сонце зранку, дощ підвечір, зранку морок сіється, попідноді знову несподіванка. А тут, як напасть, потемніло незатишно. Неприятність історію плямо розпознав доволі, проіняла "до кісточки". Спраді, незваділо б зігрітись горятком паучачого чаю. Тут його сила-силенна, різного на смак і колір. Заварити в горнятку — оком кліпнути. Але воля у "старокраївим стилем" — трошки ритуалу в тім мусить бути...

...Сніжини пелюстками палячого газу обгорнувся паланин. Сніжини, мов півольний бляв на далеких українських ланах. Бляв, та ж він цїте влітку, а тепер — грудень, початок зимы. Але який нісенітний, немов хандра вчепилася... Але чекати не...

Синюх чухний, слухують голоси, про готовість. З полних чашок шпаків вислизає барвисте малавчані паучючих. Пачка з до пачкою перебарю на поліці "запаси". Нїби і не те, і не те. Перекладає ядрю, "трав'яний" рід. І вічі заглядають оком малави, ніби бачили псується, та ці тонагари. А пахнує. Ос, воно — і до колюрої, і до вибору. Ароматний малавчаній чай — поргортаю у долонях цей скромний дар — короткий відгомін літа, що жавим примічником заглягну до мене з чогось далекого, милого і давно забутого...

...„Йой і красні діви, мов ружі з княжого городу!” — аж спеснула в долоні баба Ганя, коли після ширих обіймів і цілунків пороздажувала нас на бабеті й канани. Мій товаришчик загіртіся від несподіваної похвали „бабце!” — потягувала я — „Мне не дикви, ми — дивчачі!” запротестувала проти такого „називска”. „Та ж певно, що дивчача. Це по-львівськи, а я селянка, як і клучу вас, як всіх молоденчиків по селак клучити, так як і мене колись звали, до того як за твого діда Тараса заміж відідався”, — лагіно відказала бабця, загадково посміхаючись шнурочками-устами. „Давно не приїжджала, не хотіла, чи як?!” — вже іншим тоном запитала. Может, той, хто збоку слухав, дивувався б цієї розмови, дивчачила старенька, онука приїхала, мов сонечко блиснуло, за наукою й працею час, мов на крилах, доби мало, аби все встигнути. Приїхала, та ще й не сама, з товаришчицею, бодай при людях привітною випадало б бути, а тут — не хотіла, чи як?

Дивчача аж голівки потягала, але зауваживши бісики в моїх очах, заспокоїлась, відлітало ім з душі, що не правдиво сидіться старенька. Минулося! Коли б я, на догнвх десь лїт не перебувала в неї на всіх вакаціях, і не вивчила б її „тактики”, може, заклопила б губу, збрала шматки-ляльки і... ображено майнула до дому першим-ближчим автобусом...

...„Чи як?” — весело відповіла я їй, потягнувши до себе кінець вишиваного-мережаного обруса, яким застеляла стіл тільки на великі свята і для найдорожчих гостей...

А за вікном гуляла груднева замітьл, щедра сила снігом, ростелала я як постелю від Загумне до Загордов, обгукнула ковроно Коритков стани, ший влітку розквітала незліченною білою лататі; ростелала сніжні кілочки від Батевини і Пробію аж до Княжих Вод, де понад сніжні літ току ще височіли красен-зак мосеред княжкої століш, славного Звени-Города. Там і нині дрімлюють його уламки-залишки під важким тягарем забути і давнини, швент спаленого татаро-монгольською навалом зимового надвєр'я року 1242...

„Господи, милосердний, що ж надворі діється, гей-бі кінєць світа нічусь”, — забідкалася баба Гандя, клучуни правили на себе „хрест” — „Ох, цей Андрій-пудир — скільки пам'ятаю — завжди щось вивинув, то таким снігом всипе, що тільки з великим трудом

виберешся з хати. То вітрів набирас десь аж з кінця світу і давав ним, мов розгуканим кінням, гонити доки якої шкоди не зробить — комусяд нас не зїре з господи чи століди. Чуте, як товчється, до хати добується?” — ташинчо промовила старенька. „Але нехай це і його дед, нехай його влада, нехай зїть-туктєво, все одно ворюжитимуть нині, все одно!” твердо завершала бабця, нахиляючи крізь шибку пальцем невдоволю збиточності.

Гуляла снігова, білила землю метелиша, готувала до Свяго Андрія, намовляла вівок до ворожки.

„Бабусю Ганю, а як було тоді... за валного дівування, замолуду?” — ратом спитала одна з моїх товариш. Вона, на жаль, не мала вже жодної бабуні і з винятковою насолодою вимовляла це призабуте для неї слово. „Розкажіть!” — заблагали вже хором всі ми, скориставши з доброї нагоди, уникнути поясненн мети нашої приїзду „з-поза світу” в ту хурдешлю.

„Так от воно що, хитрулі!” — м'яко опустила ясну брову бабця, — „а я з дива не виходжу — якими вітрами занесло цих чотири пучки духу до моєї хати? Та ж куди тікати до поляна, так вад до дівування? За моїх чадів дітки були як тесані коломом — стрункі, але від вітру не гнулися. Робітничо в невістї шукали, а не так, щоб підіграти тр' було, аби не зломилася. Одную запаскою всіх вас разом би загорнула”, — допікала вона нам. „На тиждень би вас тут, на молочко від Красої, а то з тїєї поспілої молочної води. Он ребра повилазили, як на магілїшні, дивитися страшно”, — дала негавала старенька.

Ми й не пробували перечити — що бабця знає про „фігуру” чи „аеробіку”, адже „за ті часів” такого не було.

„То як ми ворожили на судженого хочете знати?” — вже більш ласкавниє запитала, доскопу надавши нам промучанні. „Вже й прибулово, літа вже, „як баба дівакою була”, та... як би там не було, щось таки та пам'ятається”, — зоржмив засміли їй від літ пригасли он „ажке ж пам'ятається. Таке не забується, не можна забути, хто як по онуїк навчав, якщо не баба”, — чарівною струною бринув її мелодійний голос.

Ми сиділи, мов заворжені, мов глядячи у найкращому театрі, бо те, що на очах розгорталося доволі нас, було найчарівнішою виставою, не надуманою, не сподіваною, а лише визрілою у дивочій голівці. А на додаток ми мали нагоду взяти участь у цій казковій імпровізації, в якій і для нас були хоч крихітні, але справжні ролі.

(Продовження буде)

Докторові М. Дейчаківському — 75 років

Добре знайому в Клівленді та його околицях дівчину Микола Дейчаківського 9-го грудня ц. р. сповнилося 75 років трудовитого життя. Але його діяльність ніколи не обмежувалася лише професійною працею. Та перетім, як сказати про це, бі-льше дещо з його біографії.

Микола народився 1921 року в селі Ямниці на Івано-Франківщині, недалеко колишнього міста Станиславова, в родині Антона та Анни Дейчаківських, які дбали, щоб їхні діти виховувалися в патріотичному дусі в українських гімназіях Станиславова, пробиваючи собі шлях до університетських студій.

Після закінчення середньої освіти М. Дейчаківський в 1940 році поступив на філологічний факультет Львівського Університету, а після закінчення цього факультету під час німецької окупації Галичини став студентом медичного факультету у Львові. Ці роки Другої світової війни одночасно були роками зав'язаної боротьби проти обох окупантів — німецького та московсько-більшовицького.

Як член Організації Українських Націоналістів, Микола брав активну участь у різних акціях на теренах західної і східної України, виконуючи різні завдання проводу ОУН і рівночасно продовжуючи свої медичні студії.

В 1944 році, після створення на рідних землях Української Головної Визвольної Ради (УГВР), завданням якої було керувати не тільки збройною боротьбою Української Повстанської Армії (УПА), але й координувати та пропагувати ідеї Визвольних змагань українського народу на рідних землях, молодий студент Микола був призначений виконувати службу зв'язкового закордонного представництва УГВР. Одним з його завдань було налагодити зв'язки з французьким антифашистським опором. Внаслідок цієї акції кілька місяців перед закінченням Другої світової війни він був заарештований німецькими прикордонниками при переході швейцарського кордону разом з членами французького руху опротиву й

кинутий до сілної тюрми. Тільки кінець війни врятував його від тортури та певного розстрілу. Всі ці пригоди д-р Микола Дейчаківський описав у своїх споминах, які друкувалися в кількох числах журналу „Сучасність“ під заголовком „Спомины зв'язкового“, під псевдонімом „Микола Кузик“.

Закінчивши медичні студії в Мюнхенському університеті в 1949 році, д-р Микола 1950 року переселився до ЗСА. Після нострифікаційних студій відкрив лікарську практику в Клівленді, Огайо. Тут він одружився з Наїєю Волянчик — дочкою Степана та Емілії Волянчиків — професією бібліотечкаркою, видатною діячкою Союзу Українок Америки та любителькою українського мистецтва. Тут, на постійній американській землі, народилися їх три сини: Орест, Юрій і Микола. Виховані в українському патріотичному дусі, всі вони не тільки здобули високу університетську освіту, але також беруть активну участь в політичному та суспільно-громадському житті української громади ЗСА.

Орест — магістр політичних наук, є членом конгресової Гельсінської комісії, де в значній мірі вирішувалася доля поневоленіх народів, у тому числі й України.

Юрій — за фахом лікар-кардіолог, як також колишній член редакції Видавництва „Смолооси“ та учасник об'їзду українських дисидентів.

Микола — магістр бізнесової адміністрації і музики (хорової диригентури). Від 1990 року працює в Києві, де спочатку був викладачем у Міжнародному інституті менеджменту, а потім екзекативним секретарем Міжнародної дорадчої ради до українського парламенту, а останній час — віцепрезидентом Фондації „Відродження“.

Мимоволі виникає питання — чи багато є інших наших батьків, які, переселившись до інших країн, могли б похвалитися успіхами своїх дітей, народжених на чужині, якщо йдеться про допомогу Батьківщині своїх батьків? Напевно таких, як діти Дейчаківських, знайдеться не багато.

Крім своєї професійної

праці д-р Дейчаківський завжди займався і займається українським суспільно-громадським та політичними проблемами — чи то тоді, коли, як ми вже згадали, він був студентом, чи потім, переселившись до Америки, і працював як лікар (тепер він вже пенсіонер). Будучи довголітнім членом Українського Народного Союзу, він також є активним членом УЛТПА та довголітнім членом Управи Відділу Огайо та його двоюрідним головою. Був співорганізатором 1-го наукового з'їзду УЛТПА в Клівленді в 1956 році, як також головою організації цього з'їзду УЛТПА в 1976 році в Клівленді. За свою працю на з'їзді УЛТПА в 1982 році в Сан Франциско він був відзначений почесною грамотою.

Будучи гуманістом не тільки в словах, але й в ділах, д-р Дейчаківський вже від кількох років викладає періодичні лекції в Америку (до шпиталів та університетів) з ліками, медичним жаргоном і т. д. Також разом з дружиною Наїєю видає українські книги до книгозбірень Херсона, Донецького, Дніпропетровського (Січеслава). І взагалі впродовж багатьох років щиро підтримує українські науки, культури, спортивні та харитативні установи. Він є постійним членом Українського олімпійського комітету в Клівленді.

Ще з молодечих років наш ювіляр любив і був дуже активним у спорті, зокрема був одним з визначних українських футболістів, граючи дружинами „Вихор“ Ямниці, „Проліс“ — Станиславова, УСК — Мюнхена, „Січ“ — Регенсбургу, „Трибу“ — Філадельфії та „Лев“ — Чикаго, як також був членом української репрезентації, яка здолала золоту медаль на Олімпіаді Ді-Пі в 1948 році.

Нарешті, як людина, д-р М. Дейчаківський відзначається професійною сумлінністю, доброзичливістю та виразним людським слабостям. І тому з нагоди 75-ліття його народження складаємо йому найщиріше побажання доброго здоров'я, родинного щастя та сили й ентузіазму для праці й добра для своїх найближчих та всього нашого народу.

Д-р Юліян Мовчан

Книжка про контабори

Світова Ліга Українських Політичних В'язнів ушанувала п'ять річницю української державності окремим виданням. З цієї нагоди появилась 364-сторінкова праця п. з. „Українські політичні в'язні в нацистських концтаборах“. Опрацював її д-р Михайло Марунчак. Обширний вступ до праці дав д-р Мирослав Прокоп, автор численних праць про українське підпілля, історичного есею „Українські самостійні політичні в'язні в Другій світовій війні“. Обкладинку до видання оформила мисткиня Олена Вітків-Войтович, автор мистецького альбому „Равенсбрук“.

П'ятиліттю української державності редактори присвятили ще окремий розділ п. з. „Вітальний й ілюстраційний“, в якому також вміщені окремі світліни осягнень тих політв'язнів в Канаді, ЗСА і Німеччині, які пережили катівні ув'язнення та діждалися державної свободи.

Дяючи широкий образ перебування українських політичних в'язнів в нацистських концтаборах, автори одночасно наситили при тому ще одну проблему, а саме „українсько-німецьку колаборацію“ в нацистських таборах, якою зловити української свободи обкладували свої й українських патріотів довірок.

Коли представник Ліги Українських Політичних В'язнів завітав в 1989 році до австрійського поконцентраційного комітету Маттавзена в Австрії і заявив від українських політичних в'язнів, що вони планують збудувати пам'ятник своїм друзям, які загинули в Ебензее, побічному лагері Маттавзена, то секретар Маттавзенівського комітету заявив йому, що „українці в нацистських концтаборах не було, а як були, то вони пильнували цих таборів зі зовні“.

Ця глибоко образлива репліка змусила керівників СЛУВІВ про це щось більше сказати в досі ментальній книзі, ніж задовольнити протестним письмом. Це не перше воякоро року української послугувалися того роду зневагами в сторону українців.

Коли вже офіційні заяви СЛУВІВ в справі пам'ятника вплинули до Відня в 1991 році, то їх

міністерство внутрішніх справ Австрії відхилило, мовляв, „де тільки то було“, що заявили СЛУВІВ не були одобрені „Австрійським Лігерематиншафтом“.

Чим був цей „Лігерематиншафт“? Він був створений зараз по розвалі Німеччини з колишніх в'язнів-управлітєлів концтабору Маттавзена. Були там капо, шайбері, білокові і т. п. і всі вони мали одну політичну червону закресу. Мабуть, це було причиною, що вони „соромились“ подавати також причини відмови. Ліга однак не відступала в своїх домаганнях і після другої відмови внесла протест (див. „Документальний додаток“, стор. 302). Коли приятелі української побачили, що українці не відступають, стали появлятися в англійській мові дискримінуючі українських політв'язнів репліки („Еп-сантаєр“, стор. 272), а вже сенсацією було, коли „Лігерематиншафт“ покликав на почесного члена комітету Саймона Візеншталя, відомого українського неанімешника, але постійного резидента Відня.

Треба було заговорити про український пам'ятник в Ебензее з дещо вищих висот, як досі Головна управа Ліги звернулася з письмами до амбасад Австрії й України (стор. 313 й інші), як також до міністерств обох країн справ внутрішніх і зовнішніх, та українських організацій, які мали відношення до посмертного міжнародного ушанування борців за волю. Вислід інтервенції був такий, що ліга справа опинилася в кінці перед федеральним канцлером д-ром Францом Вранішним, який прохання українців вирішив по-справедливому. А це ще й тому, що, згідно з дослідями українців, в маттавзенівському таборі на день 3-го травня 1945 року серед політв'язнів (5,346 в'язнів) було понад 1,000 українців, а серед росіян (4,250) малоно не стільки саме, разом 2,131 осіб. Відомо, що українців не було ніяко інше не реєструвати, а тільки як полківця, або як росіянина, залежно від того, де було місце народження реєстрованого.

роvanого.

Як наголошує автор, Маттавзен та його бачні табори відзначилися великою смертністю в порівнянні з іншими німецькими концтаборами. В січні-березні 1945 року, там згинуло 28,285 в'язнів, а шляхом евакуації 206. З українських в'язнів Авшвіну, яких сюди перевезено в дні 24-го січня 1945 року, згинуло впродовж трьох місяців 24 особи. Це були в'язні, які перейшли авшвінську заправу впродовж двох-трьох років, однак Ебензее не витримали.

Автор студії пише, що українці гинули в Ебензее, як поленові Советського Союзу, як члени українського опору, як втікачі з праці; гинули старі і молоді, яких вбивали правнича експлуатація, голод та диавольський режим. Траували українців так, якби їх взагалі не було. Також була і реєстрація їх в таборі.

Автор праці розглянув теж історію інших концтаборів, а передусім так званих штайнлеґерів, як Авшвін, Саксенгаузен, Равенсбрук, Терезієн, Гросс-Розен, Дахау, Флосенбурґ, Берґен-Бельзен та інші, які в перестіжності не вміщалися від кількох десятків до сотні й більше т. зв. побічних концтаборів. В жодному із них не знайдено вислугишних нацистських порядків українського походження. На лаві оскаржених маттавзенівського персоналу були обвинувачені чехи, румуни, австрійці, судетські німці, але українських імен не знаходимо (див. Appendix „Names of the Assused“, pp. 292-294).

Автор підкреслює високу мораль українських політичних в'язнів, яких провів в концтаборах рекрутувався з підпільних радів українського визвольного руху, де високо оцінювали свободу людини та народу не тільки рідного, але теж і інших народів.

Праця М. Марунчака має німецьке резюме та англійськомовну документацію. Її варто також поширити серед неукраїномовних читачів.

Адреса: World League of UPR 296 Knowles Ave., Winnipeg, Man. R2G 1E2 Canada.

О. К.

Вийшов...

(Закінчення зі стор. 1)

XV століття, однак не визначено обсягу взаєморозуміння та „зближення“ мов, зокрема в політичній, економічній, філософській та навіть щоденного життя термінології.

Творці словника вважають, що в ХХІ столітті взаємне проникнення в цій галузі посилюватиметься, і в середині третього тисячоліття всі європейські та американські будуть порозуміватись між собою без перекладачів, маючи „спільний словник“.

Чи означає це, що шезнуту мови й діалекти? Такої гіпотези не висувастся, але вказується на інше. В Італії існує майже сто діалектів і одна мова, якою розмовляє все населення країни. Щось подібного може створитися в Європі, де всі являються тепер мови „спадкувати“ до рівня нинішніх діалектів. З них можна буде користатися в літературі та історії, але мови газет і повсякденного вжитку будуть спільними.

ЗГІДНО ЗІ СТАТИСТИКОЮ Департаменту юстиції, минулого року 56 чоловіків було страчено в ЗСА, найближче число за останніх 38 років. На страту в тюрмах країни чекає 3,054 особи. Страти здійснено у 16-ох штатах країни, що є найбільшим числом від 1957 року, коли страчено 65 чоловіків. Всі в'язні приречені на страту в 1995 році були визначені обвинуваченнями.

НАЙСТАРІШОЮ ОСОБОЮ в СЕНАТІ ЗСА сьогодні є републіканський сенатор з Південної Кароліни Стром Тірмонд, якому тепер 94 роки. Святковий свій день народження у четвер, 5-го грудня, він підкреслив, що його минулого листопада вибрано на восьму каденцію в Сенаті та зазначив, що має на меті знову кандидуватися за шість років, коли йому буде 100 років. Він наголошує, що ментально і фізично спроможний виконувати свої обов'язки. Будучи покищо президентом Сенату, він є третім з черги заради віцепрезидента і спікера Палати Репрезентантів, як спадкоємств президентської влади.

БЕРУЧИ ДО УВАГИ БАГАТОЛЮДНІ демонстрації впродовж останніх двох тижнів з приводу унеможливлення місцевих виборів, в яких більшість голосів здобули опозиційні партії, сербський президент Слободан Мілошевіч ще минулого четверга, 5-го грудня, виіривши піти на деякі уступки. Найперше уряд дозволив на відваження переди на початку тижня закрити незалежний радіостанція Б-92, також об'язав виплатити задержані пенсії, студентські позички і стипендії та крім того оголосив реєстрації кількох не надто популярних партійних керівників. Крім того, голова виборчої комісії Београду повідомив, що справу унеможливлення місцевих виборів відвано до судового перегляду. Керівники опозиції, що зумили виступити на вулиці Београду понад 100,000 маси народу, заявили, що коли затвердять оригінальні висліди місцевих виборів, то вони відкличуть дальші демонстрації.

В ПЕРШУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ нашого народжорочого МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ, БРАТА І ШВАГРА

бл. п.
СТЕФАНА МИКИТЮКА

буде відслужена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в суботу 25-го січня 1997 року о год. 10-й ранку

в церкві св. Архистратига Михаїла в Монреалі, Канада.

В цей болючий час, просимо родину і приятелів згадати його в своїх молитвах.

Вічна йому пам'ять!
Опелчена родина

В ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ відходу у вічність нашої любимої і ненавистної ДРУЖИНИ, МАМИ та БАБУСІ

бл. п.
АННИ (Нуси) з ПРИШЛЯКІВ
СОКОЛЬСЬКОЇ

були відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ ЛІТУРГІЇ
в неділю 17-го грудня
в українських католицьких церквах:

св. Архистратига Михаїла в Гартфорд, Конн.;
св. Св'яченомученика Іоасафа в Нью Бріттен, Конн.;

Соборі Входа в Храм в Норт Порті, Фла.
Про молитви за спокій душі покійної просить
муж РОМАН з дітьми

Ділимося сумною вісткою, що 5-го грудня 1996 р. у Веллсі, Массачусеттс, по важкій недугі відійшов у вічність

бл. п.
НІНА МИХАЙЛІВНА
ПРИЦАК

з КОЗЛОВСЬКИХ-МОЛЬДЕНГАУЕР

Покіяна працювала лектором в кількох університетах в Нью-Йорку, а також виступала на громадських засадах у Фонді Катедри Українознавства в Кембріджі, Масс.

Академікою Омельною Прицакою, дочці Ірини та анжамом любимої співпівачки співробітниця Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету та Головна Екзекутива Фонду Катедри Українознавства.

Вічна їй пам'ять!

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ

у співпраці
з УКРАЇНСЬКИМ НАРОДНИМ ДОМОМ
в НЬО ЙОРКУ

— запрошують —
шановне громадянство на

КОНЦЕРТ
ЛІДІЇ БИЧКОВОЇ,
сопрано

Сопістка Національної (Київської)
Опери України ім. Т. Шевченка
Лавреатка Міжнародного Конкурсу Вокалістів
при аккомпанементі видатного піаніста

ТОМІ ГРИНЬКОВА
У програмі:

• твори відомих українських і західних композиторів,
• арії, романси та народні пісні.

Концерт відбудеться
у неділю, 15-го грудня 1996 р.
о год. 2-й по пол.

в залі Українського Народного Дому
140 2-га Аве. в Нью Йорку
після концерту — перекладач

Вступ: 12 дол., сеньйори і студенти 5 дол.

СВ. МИКОЛАЙ

— відвідає —
Пластову Домівку
в Нью Йорку

144 Друга Авеню
в суботу 14-го грудня 1996 р.
о год. 2-й по пол.

Небесна канцелярія буде відкрита
від 10-01 год. ранку

Станічна Старшина запрошує сердечо на цю
Імпрезу усіх дітей Нью Йорку та довкілля

Заощадіть час і гроші!

Щирими словами поздоровіть своїх рідних рідзвяними і новорічними побажаннями в нашій газеті!

НОВУ КОНСТИТУЦІЮ ПІВДЕННОЇ АФРИКИ, де не визнається будь-якого минулого расизму і забезпечується рівні права в країні, вклавши Верховний суд у середу, 4-го грудня, і тепер президент Nelson Mandela мотомте підписати цей документ, як державний закон. Прийняття конституції є кінцевим кроком на шляху мирного переходу Південної Африки до нерасової демократії після чотирьох десятиріч панування білих.

Пакунок на Україну
Від **59c LB**
79 с при пересилці з наліпками через UPS
За детальними довідками телефонуйте:
Tel: (201) 763-8778
ROXOLANA
300 Parker Avenue, Maplewood, NJ 07040

ЖУРНАЛ ДЛЯ ВСІХ, ХТО ЛЮБИТЬ СМІХ!
UKRAINIAN LANGUAGE HUMOROUS MAGAZINE
ВСЕ СМІХ
УКРАЇНСЬКИЙ ГУМОРИСТИЧНИЙ ЖУРНАЛ
Виходить кожного місяця, 24 стор. Понад 5 років веселить нашу громаду. Замовте - не пошкодуєте!
Передплата на рік \$33.00 (\$16.50 на 6 місяців)
VSESMIH, Suite 104, 35 Warrander Ave., Toronto, Ont. M9B 5Z5 Canada
Tel. & Fax (416) 236-9931

АПТЕКА
MEDICAL PHARMACY
власність української фірми
ВИСИЛАЄМО ЛІКИ В УКРАЇНУ
ВИГОТОВЛЕНІ В УСІХ КРАЇНАХ СВИТУ
ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ
ЄДИНА ФІРМА, ЯКА МАЄ ПРАВО
НА ПЕРЕСІЛКУ ЛІКІВ
ВІД МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
340 College Str., Toronto, Ont. M5T 3A9
Tel.: (416) 922-4145 Fax (416) 922-9633

NEW
ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ
для
Членів і Відділових Організацій УНСоюзу
УНСоюз пропонує
нові і дешевші термінові плани
на 1, 5 і 10 років
Наприклад, візьміть до уваги ось таку пропозицію:
35-літній чоловік, не курячий, може тепер забезпечити на суму 250,000 дол. за річний вкладку 480 дол. впродовж 10 літ.
За інформаційними для інших віків просимо телефонувати на число
1 (800) 253-9862

ГАРАНТУЄМО НАЙШИВІДШИЙ І НАЙКРАЩУ ОБСЛУГУ
ДОЛЯРИ
Доставляємо особисто в руки від 3 до 14 днів
Експрес-доставка від 24 до 60 годин
ПАЧКИ
КОРАБЛЕМ
Доставка від 4 до 8 тижнів
ЛІТАКОМ
Доставка від 1 до 4 тижнів
Безкоштовно підбираємо пачки з хати за посередництвом UPS
ВИГРАЙТЕ: автомобіль, електроніку, побутову техніку та інше
Кожне замовлення приймає участь у розсилці, яка відбудеться 21 грудня 1996 року
документи, листи, подарунки
Доставляємо особисто в руки від 3 до 14 днів
міст MEEST
MEEST CORPORATION INC.
97 Six Point Rd., Toronto, ON, Canada M8Z 2X3
тел.: (416) 236-2032
факс: (416) 236-2110
дзвоніть безкоштовно
1-800-361-7345
ПРОДУКТОВІ ПАЧКИ
Продукти високої якості закуплені в Західній Європі та Канаді
Доставка від 1 до 4 тижнів
КОМЕРЦІЙНІ ВАНТАЖІ
ВСІХ ВИДІВ
висилаємо автомобілем в контейнерах
ПРОПОНУЄМО:
• АВТОМОБІЛІ, ТРАКТОРИ
• ФАРМАРСЬКА ТЕХНІКА
• ВЕЛИКИЙ ВИБІР
• ПОБУТОВИХ ТОВАРІВ ТА ЕЛЕКТРОНІКИ
• ТУРИСТИЧНІ ПОСЛУГИ
Східна Америка
MEEST-AMERICA
817 Pennsylvania Ave.
Linden, NJ 07036
тел: (908) 925-5525
1-800-288-9949
Центральна Америка
MEEST-KARATY
2236 West Chicago Ave.
Chicago, IL 60622
тел: (312) 489-9225
1-800-KARATY
Західна Америка
MEEST-CALIFORNIA
5134 1/2 De Longue Ave.
Los Angeles, CA 90027
тел: (213) 661-0607
Східна Канада
MEEST-MONTREAL
3242 Beaubien East
Montreal, QUE H1Y 1H7
тел: (514) 593-4715
Західна Канада
MEEST-ALBERTA
10834 97 St.
Edmonton, AB T6H 3M3
тел: (403) 424-1777
1-800-518-5558
Для кращої обслуги клієнтів маємо понад 250 агентів у Північній Америці.
За агентом у Вашій місцевості дзвоніть безкоштовно 1-800-361-7345

Справа видання четвертого тому збірника „Надбужанщина“

гурту надбужанців, ула-
лося організувати при-
ближно 800 жертвених
членів, розкидали по кі-
лометрах континентах, які
склали десятки тисяч до-
лярів. За ті гроші вивозили
продаж восьми років
(1986-1994) незвичайно
цінні для історії Надбуж-
анщини матеріали в
троях товстих томах (ко-
ло 3,000 сторінок друку)
та історичну монографію
Теодора Коструби „Белз і
Бельська земля“.

Після видання 3-го то-
му в серпні 1994 року в
Торонто (Канада) відбув-
ся Четвертий 3'їзд Об'єд-
нання Надбужанців, на я-
кому вирішено закінчити

працю цієї земляцької ор-
ганізації в діаспорі, та об-
рано Ліквідаційну комі-
сію. Її завданням є под-
бати про те, щоб корисну
працю, яку провело Об'є-
днання Надбужанців, про-
полювано в Україні. Для
того вона повинна на-
в'язати контакти з відпо-
відними людьми в Над-
бужанщині та передати
тих решту зібраних мате-
ріалів і фондів.

Голова Ліквідаційної
комісії Степан Харко на-
в'язав співпрацю з голо-
вою Наукового Товари-
ства ім. Шевченка у Львові,
проф. д-ром Олегом Ро-
манівим, який нещодавно
подав до відомо, що ідея
продовження випуску
збірників „Надбужанщина“
на рідній землі, в
умовах незалежної Украї-
ни, знайшла підтримку
громадськості. 18-го ли-

ня 1996 року у Львові, в
будинку НТШ, зібралися
представники Сокальщи-
ни, Камінецьчини і Раде-
хівщини, які створили
тимчасовий видавничий
комітет під назвою Ви-
давниче Об'єднання
„Надбужанщина“, що
займається збиранням
та змовлюванням мате-
ріалів і підготовою до ви-
дання четвертого тому і-
сторично-мемуарного збі-
рка „Надбужанщина“.

Тимчасово головою
редколегії обрано проф.
Олега Романіва, а відпо-
відальним секретарем
Богдана Смоляка, літерату-
рного редактора газети
„Літературний Львів“.

Проф. Олег Романів у
своєму листі до голови
Ліквідаційної комісії Сте-
пана Харка звернувся з
проханням подати деяких
активних членів з емі-
грації до складу редколегії
в Україні, щоб зберегти
хоча б номінально діяль-
ність земляцької органі-
зації надбужанців у діас-

порі. Порозумівшись з де-
якими членами в Канаді
її ЗСА, Ліквідаційна комісія
запропонувала м-р Надію
Олійник, ред. Анатолія
Демуса та інж. Семена
Романіва.

Згідно із звітом фінан-
сового референта Антона
Доманчука, після пок-
риття всіх адміністратив-
них витрат Ліквідаційна
комісія матиме в своїй ка-
сі в Канаді приблизно
15,000 канадських до-
лярів, і ці гроші будуть пе-
редані у відповідний час
на працю новоствореній
редколегії у Львові.

Всі ці заходи Ліквіда-
ційної комісії дають нам
надію і запоруку, що пра-
ця, розпочата ідейними й
високожертвеними чле-
нами Об'єднання Надбуж-
анців, не піде в забуття,
але буде продовжуватися
на славу всіх минулих, те-
перішніх і майбутніх по-
колінь нашої завжди ак-
тивної, героїчної і неско-
реної частини народу з

надбужанських регіонів
України.
При цій нагоді складе-
мо ширшу подяку всім
ідейним і безкорисливим
працівникам і жертво-
давцям на видавничій цілі
Об'єднання Надбужанців,
а новоствореному Вида-
вничому Об'єднанню „На-
дбужанщина“ бажаємо як-
найкращих успіхів.

За Ліквідаційною комі-
сією ОН: Степан Харко,
голова, Надія Олійник,
секретар, Семен Романів,
голова Контрольної комі-
сії і колишній голова ОН,
Антон Доманчук, фінан-
совий референт.

LAW OFFICES
of
ZENON B. MASNYJ, ESQ.
157 SECOND AVENUE
NEW YORK, N.Y. 10003
(212) 477-3002

Serious personal injury, real
estate for personal and busi-
ness use, representation of
small and mid-size busi-
nesses, bankruptcy, divorce,
wills and probate. Foreign
beneficiaries welcome.
(By Appointment Only)

Маємо до набуття
ПЕРШУ в УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ
книжку
САМОЦВІТИ
про дорожній камінь та
вироби із золота, срібла та
платини.
Книжка ілюстрована
копированими ілюстраціями.
Автор книжки
ІВАН РОМАНІШИН
журніст з 50-ти літнього
практикою
Ціна \$30.00 + \$3.00 пересилки.
Книжку можна замовити:
John Romanation
1837 6th Ave., Watervliet, N.Y.
Tel.: (518) 274-4926

PARCA COMPANY
FURNITURE STORE
26 First Avenue
New York, NY 10003
Tel.: (212) 475-3550
НА СВЯТА: ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ДАРУНКІВ — кераміка, різьба,
вишивки, карточки.
*** НА ПРОДАЖ ***
На продаж у мебльований апар-
тамент (1/2 дуплексу), 5 кімнат
с/парот, біля мінерального озера
у North Mineral Springs, Florida
(Укр. Купити: Остердунг у North
Port.
тел.: (313) 427-5975

*** ПРАЦЯ ***
Пошукуємо жінку для
догляду за двома дїтьми
і допомоги вдома, з
проживанням.
Тел.: (201) 374-3268

*** ПОСЛУГИ ***
ПЕРЕВОЗИМО:
транспортція з і на авто-
мобілі, візиту до лікарів, ліка-
ря. Доставляємо вантажі на
будь-яку віддал, та інші по-
слуги. Білбер: (201) 525-6587

ДІПЕРІ ПЕНСИЛЬВАНІ
пропонує авто різних марок
і років, можлива гарантія до 1
року, фінансування, ціни на 1000
дол. нижчі, ніж у Нью Джерсі і
Нью Йорку. Приймаємо ваше
старе авто за добрі гроші. Від-
возимо і привозимо клієнтів.
Тел.: (718) 372-0458
чи радио телефон (917) 991-7361
питати Гіоргію

*** FUNERAL DIRECTORS ***
ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в
BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙІТО - директор
Родина ДМИТРИЙ
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ
СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ
в „СВОБОДІ“

Адміністрація „Свободи“ запрошує Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів купити і все Громадянство передати свої традиційні святочні привітання у збільшеному Різдвяному числі, що заздалеку у найдавніші забутіми світу. Великий тираж „СВОБОДИ“ та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартості і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту.....	\$ 8.00	4 цалі через 2 шпальти.....	\$ 48.00
1 цаль через 2 шпальти.....	\$ 12.00	5 цалі через 2 шпальти.....	\$ 60.00
2 цалі через 2 шпальти.....	\$ 24.00	6 цалі через 2 шпальти.....	\$ 72.00
3 цалі через 2 шпальти.....	\$ 36.00	та в інших розмірах	

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ —
за старим стилем до 17-го грудня 1996 р.

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОПІЯ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скорше надішлють свої замовлення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, замовно від величчя оголошень, надіслати до:

“СВОБОДА”
30 Montgomery Street • Jersey City, N. J. 07302
ATT: ADVERTISING DEPT.

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA
Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road 914-626-5641 Kethonston, New York 12446
FAX 914-626-4638

ПРИЇДЖАЙТЕ НА РІЗДВО НА СОЮЗІВКУ І СВЯТКУЙТЕ З НАМИ!
Понеділок 6-го січня і вівторок 7-го січня 1997 р.
\$65* від особи звичайної кімнати/\$75* від особи люксової кімнати

Ми пропонуємо ті самі умовини, якщо бажаєте святкувати від вітвірка 24-го грудня до середи 25-го грудня 1996 р.

Включені у ціну:
нічлі
традиційна Свята Вечера (12 страв, сніданок і різдвяний обід (вибір індик або стейк)
Діти 13 — 17 років пів ціни
Діти нижче 12 років — безплатно
Пропонуємо додаткові ночі: за \$45* від особи
Діти 13 — 17 років пів ціни
Діти нижче 12 років — безплатно
Просимо переказати завадаток у висоті \$225* від особи

Оплата тільки за традиційну Святу Вечерю: \$16.00 від особи, а \$ 750 від дитини до 12 років тільки на замовлення ЗАВЧАС

ПОДАТКИ І ЧАЙОВЕ НЕ ВКЛЮЧЕНІ
КРАМНИЦЯ СОЮЗІВКИ відкрита щодня рік і має великий вибір цікавих подарунків